Test Booklet No.
प्रश्नपत्रिका क्र. **F**

Paper-II
SANSKRIT

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) .....

(Name) .....

2. (Signature) .....

(Name) .....

Seat No. | | | | | | |

(In figures as in Admit Card)

Seat No. .....

(In words)

OMR Sheet No. | | | | | | |

(To be filled by the Candidate)

AUG - 04215

Time Allowed : 1¼ Hours] **[Maximum Marks : 100**

Number of Pages in this Booklet : **12** Number of Questions in this Booklet : **50**

Instructions for the Candidates

1. Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
2. This paper consists of **50** objective type questions. Each question will carry *two* marks. *All* questions of Paper-II will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
   (*i*) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
   (*ii*) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/ questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
   (*iii*) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
4. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
   Example : where (C) is the correct response.

   (A) (B) ● (D)

5. Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only.** If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
6. Read instructions given inside carefully.
7. Rough Work is to be done at the end of this booklet.
8. If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
9. You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
10. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
11. **Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
12. **There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

1. परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
2. सदर प्रश्नपत्रिकेत **50** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
3. परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात.
   (*i*) प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
   (*ii*) **पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.**
   (*iii*) वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
4. प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
   उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

   (A) (B) ● (D)

5. या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत.** इतर ठिकाणी लिहीलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
6. आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
7. प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
8. जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरीक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
9. परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
10. **फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
11. **कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
12. **चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

Sanskrit
Paper II
संस्कृत
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes] **[Maximum Marks : 100**

Note : This paper contains **Fifty (50)** multiple choice questions, each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पन्नास (50)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. 'पड्बीशम्' कस्यास्त्रम् ?

   (A) वरुणस्य

   (B) यमस्य

   (C) रुद्रस्य

   (D) पूष्णः

2. क्षुद्रसूक्तानि ऋग्वेदस्य कस्मिन्मण्डलेऽन्तर्भवति ?

   (A) द्वितीये

   (B) चतुर्थे

   (C) दशमे

   (D) प्रथमे

3. आर्षेयकल्पसूत्रं कस्य वेदस्य ?

   (A) शुक्लयजुर्वेदस्य

   (B) अथर्ववेदस्य

   (C) सामवेदस्य

   (D) ऋग्वेदस्य

4. पञ्चकल्पवेदः इति कस्य नामधेयम् ?

   (A) अथर्ववेदस्य

   (B) ऋग्वेदस्य

   (C) आपस्तंबकल्पसूत्रस्य

   (D) सामवेदस्य

5. अधस्तनवर्गयोः युग्मपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत :

(*a*) त्रिविक्रमः	(*p*) वरुणः		
(*b*) ऋतपतिः	(*q*) उषस्		
(*c*) मघोनी	(*r*) विष्णुः		
(*d*) मरुतां पिता	(*s*) रुद्रः		
(A) *aq*	*bp*	*cr*	*ds*
(B) *ar*	*bp*	*cq*	*ds*
(C) *as*	*bq*	*cp*	*dr*
(D) *as*	*br*	*cq*	*dp*

6. मॅक्समूलरमहोदयेन स्वीकृतः ऋग्वेदकाल :

(A) ई.पू. 3000

(B) ई.पू. 1200

(C) ई.पू. 2000

(D) ई.पू. 30000

7. अधस्तनवाक्यानां सत्यासत्यपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत :

(*a*) ईशोपनिषद् तैत्तिरीयसंहितायामन्तर्भवति।

(*b*) नवधा आथर्वणः।

(*c*) मैत्रायणीशाखायाः स्वतन्त्रः ब्राह्मणग्रन्थः वर्तते।

(*d*) बाजसनेयिप्रातिशाख्यं काण्वमाध्यन्दिन-शाखयोः समानम्।

(A) सत्यम् असत्यम् सत्यम् असत्यम्

(B) सत्यम् सत्यम् सत्यम् असत्यम्

(C) असत्यम् सत्यम् असत्यम् सत्यम्

(D) असत्यम् असत्यम् असत्यम् सत्यम्

8. अधस्तनवर्गयोः युग्मपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत :

(*a*)	श्वेताश्वतर	(*p*)	ऋग्वेद
(*b*)	माण्डुक्य	(*q*)	यजुर्वेद
(*c*)	कौषीतकि	(*r*)	अथर्ववेद
(*d*)	केन	(*s*)	सामवेद

(A) *ap* *bq* *cr* *ds*

(B) *aq* *bp* *cs* *dr*

(C) *as* *br* *cq* *dp*

(D) *aq* *br* *cp* *ds*

9. 'नाहं वेद भ्रातृत्वं नो स्वसृत्वमिन्द्रो विदुरङ्गिरसश्च घोराः' अयं मन्त्रांशः कस्मिन् सूक्ते वर्तते ?

(A) इन्द्रसूक्ते

(B) धोराङ्गिरसः सूक्ते

(C) यमयमीसूक्ते

(D) सरमापणिसूक्ते

10. ऋग्वेदे 'गणपतिः' इति विशेषणं कस्य ?

(A) ब्रह्मणस्पतेः

(B) विघ्नहर्तुः गणपतेः

(C) इन्द्रस्य

(D) मरुताम्

11. भट्टभास्करः कस्याः शाखायाः भाष्यकारः ?

(A) शाकलशाखायाः

(B) कौथुमशाखायाः

(C) तैत्तिरीयशाखायाः

(D) पैप्पलादशाखायाः

12. अधस्तनवाक्यानां सत्यासत्यपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत :

(*a*) तैत्तिरीयसंहितायाः पदकृत् आत्रेयः।

(*b*) सप्तछन्दात्मकः ऋग्वेदः।

(*c*) रहस्यगानम् उपनिषदि वर्तते।

(*d*) याज्ञवल्क्य शिक्षा कृष्णयजुर्वेदस्य वर्तते।

(A) सत्यम् असत्यम् सत्यम् असत्यम्

(B) सत्यम् सत्यम् असत्यम् असत्यम्

(C) असत्यम् असत्यम् असत्यम् सत्यम्

(D) सत्यम् सत्यम् असत्यम् सत्यम्

13. अधस्तनवर्गयोः युग्मपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत :

(*a*)	पाराशरी	(*p*)	व्याकरणम्
(*b*)	आपिशलम्	(*q*)	ज्योतिषम्
(*c*)	औपमन्योः	(*r*)	शिक्षा
(*d*)	आर्चज्योतिषम्	(*s*)	निरुक्तम्

(A) *ap* *bq* *cr* *ds*

(B) *ar* *bp* *cs* *dq*

(C) *aq* *bp* *cr* *ds*

(D) *ap* *bs* *cq* *dr*

14. साधनचतुष्ट्ये शमादि कति ?

(A) चत्वारि

(B) पञ्च

(C) षट्

(D) सप्त

15. वेदान्तसारे कति समाधिविघ्नानि उक्तानि ?

(A) चत्वारि

(B) नव

(C) द्वादश

(D) पञ्चदश

16. वेदान्तसारे अनुभववाक्यार्थः कः ?

(A) तत्त्वमसि

(B) अहं ब्रह्मास्मि

(C) सोऽहमस्मि

(D) अयमात्मा ब्रह्म

17. अधस्तनेषु सत्यासत्यपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत।

कार्यस्य अव्यक्तत्वं सिद्धम् :

(*a*) कार्यकारणविभागात्।

(*b*) कारणगुणात्मकत्वात्।

(*c*) उपादानग्रहणात्।

(*d*) दुःखत्रयाभिघातात्।

(A) सत्यम् असत्यम् असत्यम् असत्यम्

(B) असत्यम् सत्यम् असत्यम् असत्यम्

(C) असत्यम् असत्यम् सत्यम् असत्यम्

(D) असत्यम् असत्यम् असत्यम् सत्यम्

18. सांख्यकारिकायां नर्तकी का ?

(A) माया

(B) अविद्या

(C) प्रकृतिः

(D) विकृतिः

19. सांख्यानां तत्त्वानि कति ?

(A) एकविंशतिः

(B) षट्विंशतिः

(C) द्वाविंशतिः

(D) पञ्चविंशतिः

20. तर्कसंग्रहे कति पदार्थाः वर्णिताः ?

(A) सप्त

(B) अष्ट

(C) नव

(D) दश

21. अधस्तनेषु सत्यासत्यत्वपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत :

(1) बालानां सुखबोधाय क्रियते तर्कसंग्रहः।

(2) विदुषां सुखबोधाय क्रियते अर्थसंग्रहः।

(3) विपश्चितां बोधाय वर्तन्तेऽत्र स्मृतयः।

(4) नामूलं लिख्यते किञ्चित्।

(A) असत्यम् सत्यम् असत्यम् सत्यम्

(B) सत्यम् सत्यम् सत्यम् सत्यम्

(C) सत्यम् असत्यम् असत्यम् सत्यम्

(D) असत्यम् असत्यम् असत्यम् असत्यम्

22. युक्तपर्यायं विचिनुत :

(*a*) गन्धवती		(*p*) वायुः।	
(*b*) शीतस्पर्शवत्यः		(*q*) तेजः।	
(*c*) स्पर्शवान्		(*r*) आपः।	
(*d*) उष्णस्पर्शवत्		(*s*) पृथ्वी।	

(A) *as* *br* *cp* *dq*

(B) *br* *cs* *ap* *dq*

(C) *cq* *dp* *ar* *bs*

(D) *dp* *aq* *bs* *cr*

23. अनुभवः कतिविधः ?

(A) त्रिविधः

(B) चतुर्विधः

(C) पञ्चविधः

(D) द्विविधः

24. 'गोसदृशो गवयः' कस्य उदाहरणम् ?

(A) प्रत्यक्षस्य

(B) अनुमानस्य

(C) उपमानस्य

(D) शब्दस्य

25. केशवो बालबोधाय प्रमाणानि कथमवर्णयत् ?

(A) यथामति

(B) यथाशास्त्रम्

(C) यथाशक्ति

(D) यथासङ्ख्यम्

26. व्याप्तिः कतिविधा ?

(A) त्रिविधा

(B) द्विविधा

(C) चतुर्विधा

(D) पञ्चविधा

27. अक्षजा प्रमितिः कतिविधा ?

(A) त्रिविधा

(B) द्विविधा

(C) चतुर्विधा

(D) पञ्चविधा

28. 'विप्राय गां ददाति' इत्यस्मिन् वाक्ये विप्रशब्दस्य संप्रदानसंज्ञा केन सूत्रेण विधीयते ?

(A) कर्मणा यमभिप्रैति स सम्प्रदानम्।

(B) ध्रुवमपायेऽपादानम्।

(C) चतुर्थी सम्प्रदाने।

(D) नमः स्वस्ति स्वाहा स्वधाऽलं वषड्योगाच्च।

29. अनभिहिते कर्त्तरि तथा करणे तृतीया केन सूत्रेण विधीयते ?

(A) साधकतमं करणम्।

(B) अकथितं च।

(C) कर्तृकरणयोस्तृतीया।

(D) तृतीयासप्तम्योर्बहुलम्।

30. धावतोऽश्वात्पततीत्यत्र अश्वशब्दस्य अपादानसंज्ञा केन सूत्रेण विधीयते ?

(A) पञ्चमी अपादाने।

(B) चतुर्थी सम्प्रदाने।

(C) ध्रुवमपायेऽपादानम्।

(D) आधारोऽधिकरणम्।

31. अस्यां भाषायां शषसेषु केवलं दन्त्यसकार एवोपलभ्यते।

(A) महाराष्ट्री

(B) संस्कृतम्

(C) शौरसेनी

(D) पालि

32. 'पितृणम्' इत्यत्र सन्धिः केन सूत्रेण भवति ?

(A) दीर्घो लघोः।

(B) दीर्घ इणः किति।

(C) दीर्घं च।

(D) अकः सवर्णे दीर्घः।

33. 'मोक्षे इच्छा' इत्यत्र मोक्षशब्दस्य का संज्ञा ?

(A) आधारसंज्ञा

(B) सप्तमीसंज्ञा

(C) अधिकरणसंज्ञा

(D) औपश्लेषिकसंज्ञा

34. संहितासंज्ञा केषां भवति ?

(A) अच् व्यवधानरहितानां हलाम्।

(B) संयुक्त व्यञ्जनानाम्

(C) वर्णानां संयोगः

(D) वर्णानां अत्यन्त सामीप्यम्

35. अधस्तनवाक्यानां सत्यासत्यपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत :

(*a*) प्रायेण पूर्वपदार्थप्रधानोऽव्ययीभावः।

(*b*) प्रायेणाऽन्यपदार्थप्रधानो तत्पुरुषः।

(*c*) प्रायेणोभयपदार्थप्रधानः द्वन्द्वः।

(*d*) प्रायेणोत्तरपदार्थप्रधानः बहुव्रीहिः।

(A) सत्यम्, असत्यम्, असत्यम्, असत्यम्

(B) असत्यम्, सत्यम्, असत्यम्, सत्यम्

(C) असत्यम्, असत्यम्, सत्यम्, असत्यम्

(D) सत्यम्, असत्यम्, सत्यम्, असत्यम्

36. 'अध्यात्मम्' समासोऽयं केन सूत्रेण सिध्यति ?

(A) नपुंसकादन्यतरस्याम्।

(B) नस्तद्धिते।

(C) अव्ययीभावे शरत्प्रभृतिभ्यः।

(D) अव्ययीभावे चाऽकाले।

37. 'धान्यार्थः' समासस्य विग्रहः कः ?

(A) धान्यस्य अर्थः

(B) धान्याय अर्थः

(C) धान्येन अर्थः

(D) धान्ये अर्थः

38. बाणभट्टस्य पितुः नाम किम् ?

(A) अहिदत्तः

(B) महिदत्तः

(C) चित्रभानुः

(D) विश्वरूपः

39. शूद्रकः कस्मिन् विषये पारङ्गतः न आसीत् ?

(A) धनुर्विद्यायाम्

(B) सामवेदे

(C) गणिते

(D) हस्तिशिक्षायाम्

40. भवभूत्यनुसारेण कः अपत्यः ?

(A) दम्पत्योः स्नेहसंश्रयात् अंतःकरणतत्त्वस्यैक आनन्दग्रंथिः।

(B) मातुः गर्भजातः पुत्रः।

(C) पितुः सेवारतः आज्ञाधीनः पुत्रः।

(D) वैमातृकमनोभावविहीनः कश्चन बालकः।

41. मुद्राराक्षसे वृषलः कः ?

(A) पर्वतः

(B) चाणक्यः

(C) चन्द्रगुप्तः

(D) राक्षसः

42. 'रम्योद्यानम्' शृङ्गाररसस्य ?

(A) सात्त्विकभावः

(B) उद्दीपनविभावः

(C) आलम्बनविभावः

(D) अनुभावः

43. अधस्तनेषु युग्मपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत :

(*a*) रौद्रः		(*p*) भय	
(*b*) वीरः		(*q*) जुगुप्सा	
(*c*) भयानकः		(*r*) क्रोधः	
(*d*) बीभत्सः		(*s*) उत्साहः	
(A) *ar*	*bs*	*cp*	*dq*
(B) *aq*	*br*	*cs*	*dp*
(C) *bp*	*aq*	*cr*	*ds*
(D) *dr*	*cq*	*bp*	*ar*

44. अधस्तनेषु युग्मपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत :

(*a*) वसन्तक: (*p*) अमात्य:

(*b*) यौगन्धरायण: (*q*) अवंतिका

(*c*) वासवदत्ता (*r*) मगधराजपुत्री

(*d*) पद्मावती (*s*) विदूषक:

(A) *ap* *bq* *cr* *ds*

(B) *as* *bp* *cq* *dr*

(C) *as* *br* *cq* *dp*

(D) *bp* *aq* *cs* *dr*

45. एतेषु भासविरचितं नाटकं नास्ति :

(A) चारुदत्तम्

(B) बालचरितम्

(C) उरुभङ्गम्

(D) महावीरचरितम्

46. मृच्छकटिकानुसारेण प्रासङ्गिकवृत्तस्य क: नायक: ?

(A) शर्विलक:

(B) रोहसेन:

(C) विट:

(D) आर्यक:

47. मुद्रया क: जित: ?

(A) पर्वत:

(B) चाणक्य:

(C) राक्षस:

(D) मलयकेतु:

48. उज्ज्वलवेषात्मक: रस: क: ?

(A) करुणरस:

(B) वीररस:

(C) शृङ्गाररस:

(D) हास्यरस:

49. 'गङ्गायां घोष:' इत्यत्र क: वाच्यार्थ: ?

(A) गङ्गाप्रवाहे घोष:

(B) गङ्गाग्रामे घोष:

(C) गङ्गातटे घोष:

(D) गङ्गावत्य: घोष:

50. अधोलिखितेषु युग्मपर्यायेषु समीचीनं चिनुत :

(*a*) शृङ्गार: (*p*) शम:

(*b*) हास्य: (*q*) शोक:

(*c*) करुण: (*r*) हास:

(*d*) शान्त: (*s*) रति:

(A) *as* *br* *cq* *dp*

(B) *bp* *aq* *cr* *ds*

(C) *cp* *dr* *bs* *aq*

(D) *ap* *bq* *cr* *ds*

ROUGH WORK